

Izpred upravnega sodišča.

K pojmu učenca v zmislu §-a 97 obrtnega reda.

C. kr. upravno sodišče je z razsodbo dne 20. januarja 1904 št. 716, pritožbo pekovske zadruga v N. proti odloku c. kr. trgovinskega ministrstva z dne 7. marcija 1903 št. 5680, kakor neutemeljeno zavrnilo.

Razlogi.

E. P. mlajši je vstopil dne 1. julija 1901 v pekovski obrt svojega očeta v N., in o tem je bila zadruga obveščena. Ko pa je zadruga zvedela, da obiskuje imenovani vajenec realko v dotičnem kraju, naznanila je E. P. star., da njegovega sina pri takih okoliščinah ni smatrati pekovskim učencem in da ga mora zadruga izbrisati iz zapisnika učencev.

Proti temu sklepu zadruga je vložil E. P. star. pritožbo, ki pa ji okrajno glavarstvo ni ugodilo; tudi namestništvo je zavrnilo nadaljnji priziv kakor neutemeljen, ker je smatrati po §-u 97 obrtn. reda le onega za učenca, ki je vstopil h kakem obrtniku v delo, da se praktično priuči dotičnemu obrtu; ti zakonovi pogoji pa v le-tem slučaju niso bili dani, posebno zato ne, ker menjajočega se, prekinjenega in le priličnega pouka v obrti ni smatrati za uporablanje v obrtu po zmislu omenjene določbe zakona.

Nadaljnemu prizivu E. P. star. je pa c. kr. trgovinsko ministrstvo z odločbo dne 7. marca 1903 št. 5680 ugodilo, češ, da je zadruga s svojim tozadevnim sklepom izrekla implicate tudi neveljavnost učne pogodbe, obstoječe med očetom in sinom, in s tem tudi nje razvezo. Ker pa združni organi niso pristojni, razveljavljati učne pogodbe, smatrati je obstoječe učno razmerje na podlagi pogodbe tako dolgo za pravoveljavno, dokler ni pristojno, redno sodišče samo razveljavilo pogodbe. S to odločbo pa se ni dotaknilo vprašanja, ali in v koliko sta mojster in učenec izpolnila medsebojnih dolžnosti, ki sta jih pri pogodbi prevzela in je torej zadrugi prosto dano, da ukrene, kar se ji zdi primerno in da se obrne morebiti tudi do obrtne oblasti, ki naj

gospodarja in učenca dovede do tega, da izpolnita svoje dolžnosti.

Proti tej odločbi je pekovska zadruga tusem vložila pritožbo.

Sodišče je spoznalo predvsem, da je neosnovan ugovor, češ, ministrska odločba je nejasna in ni popolnoma dognala vse zadeve. V odločbi namreč je dobesedno in razločno izraženo, da je smatrati obstoječe učno razmerje za pravoveljavno in je zagradelj ministrstvo razveljavilo namestniško odločbo, kolikor je ta vzdržala sklep zadruge, da se učenec izbriše iz zapisnika učencev.

V stvari sami je sodišče, ker ni nobene zakonite določbe, ki bi izrekla za nedopustno, da obiskuje učenec rokodelskega obrta realko, bilo tega mnjenja, da je dana odločitev le-te sporne stvari v določbah §-a 97 obrtn. reda.

Po tem paragrafu je smatrati za učenca onega, kdor vstopi pri kakem obrtniku v delo, da se praktično priuči obrtu.

To besedilo pa nikakor ne podpira naziranja spodnjih administrativnih oblastev. Zakon ne pravi, da je učenec tisti, ki se v kakem obrtu uporablja na tak način, da se v zakonski učni dobi resnično priuči obrtu, ampak zakon se zadovoljuje z zgoraj navedenim formuliranjem, in to iz tehtnih razlogov.

Ker namreč zakon ne podaja pozitivnih predpisov o rednem napredovanju učenca pri učenju svojega obrta, ga tudi ne nadzoruje in ne pozna nobenih določil, da bi se moral učenec, ki ne napreduje pri učenju, iz učnega razmerja odpustiti, — zato more za vprašanje, kdo je učenec, biti odločljiv le formalen in na zunaj viden znak vstopa v obrtovanje z namenom, priučiti se praktično obrtu; ako je torej učenec vstopil, smatrati ga je tako dolgo učencem, dokler se ni učno razmerje ali po zmislu §-a 101 obrtn. r. predčasno razvezalo ali po zmislu §-a 102 odpovedalo ali po zmislu §-a 103 ugaslo, ali slednjič po zmislu §-a 104 redno dokončalo.

V le-tem slučaju pa ostane po dejanskem položaju nerazmotreno, v koliko smejo organi zadruge in morebiti tudi obrtna nadzorska oblastva vplivati na to, da se briga mojster resnično za obrtno izobrazbo učenca (§ 100 obrtn. r.), ali da se da učenec po navodilih mojstrovih uporabljati (§ 99 b) *lit. c*), in koliko so

omenjeni organi poklicani, čuvati, da se učno razmerje ne zlorablja v toliko, da bi se ž njim drugi nameni dosegli ali zakrili.

Obe spodnji administrativni instanci in ž njima tudi zadruga so bile mnenja, da se učenec vsled obiskovanja realke ne more posvetiti v zadostni meri praktični izobrazbi v svojem obrtu. Ako bi to tudi bilo tako, pa po tem, kar se je zgoraj omenilo, še vedno ne izhaja, da bi zadruga smela odreči priznanje učencu, ki je vstopil v obrtovanje svojega očeta v resnici z namenom, posvetiti se praktični izobrazbi.

Da to naziranje, temelječe na zgorajšnjem tolmačenju §-a 97 obrt. r. ni samo verbalno razlaganje, ampak da odgovarja tudi duhu in mnenju postave, izhaja tudi iz določb §-a 101 obrt. r.

Iz teh določb se razvidi namreč, da je najprvo stvar obeh pogodnikov, če skrbi mojster resnično za izobrazbo učenčeve, in če se da vajenec redno uporabljati v obrtu, ker, ako se en del pregreši, prosto je drugemu, razpustiti učno razmerje; razmerje torej ne ugasne »ex lege«, ako se zgode pregreški v enem ali drugem oziru, nasprotno, učno razmerje obstoji ne glede na morebitne pregreške.

Ravno tako kakor bi zadruga ne bila upravičena, zavoljo poznejšnjih takih okolišnosti smatrati učno razmerje za razvezano, ravno tako malo sme to storiti, ako je po njenem mnenju učencu že od začetka učnega razmerja nemožno, posvetiti se učenju obrta v zadostni meri; kar je tudi v resnici le domnevanje, kojega resničnosti se da šele po uspehu potrditi ali oporekati.

Prav pa je tudi stranka v teku administrativnega postopanja omenila, da bi morebitna zamuda učenca v priučenju obrta le to posledico imela in se le tako kaznovala, da bi učenec potem statutarne preizkušnje za učence ne napravil.

Po rečenem je bilo torej pritožbo kakor neutemeljeno zavrniti.

Dr. R. pl. A.

